

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Deventer
T.a.v.
Postbus 5000
7400 GC DEVENTER

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer

Onze referentie
1421946

Datum 31 augustus 2023
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Naam poortje
Adres Spijkerboorsteeg 18
Postcode/plaats 7411JG Deventer
Gemeente/provincie Deventer; Overijssel;
Monumentnummer 12809

Geacht college,

Op 24 juli 2023 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen met daaraan verbonden de volgende voorwaarde:

- Kleur van de minerale verf toe te passen;
- Meer informatie hoe licht en donker effecten worden aangebracht;
- De verflaag dun aanbrengen, zodat door de verflaag heen de steen nog invloed heeft op het beeld;
- Letters vergulden en in het werk de grens van het vergulden bepalen;
- Schilderen van pleisterlaag aan de achterzijde van de poort om vochttoetreding te voorkomen;
- Noodzaak om een invulling te geven in de open ruimte in het midden van de top van de poort bepalen als het schilderwerk klaar is.

Ter aanbeveling kan nog een afdekking van metaal gemaakt worden op de afdeklijst om daarmee te zorgen dat het water beter afgevoerd wordt.

In onderstaande motivering licht ik dit nader toe.
Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Het plan is om de poort in de Spijkerboorsteeg te reinigen, te restaureren en te schilderen.

Motivering

De werkzaamheden betreffen groot onderhoud, met name het plaatselijk herstel van metsel- en voegwerk aan de voorzijde, stucwerk aan de achterzijde en zonodig herstel van zandsteen op de poortpartij en de muurafdekkers. Daarnaast wordt het ijzerwerk behandeld en de ontbrekende ijzeren sierelementen worden toegevoegd. Zowel het zandsteen als het ijzerwerk van de stalen poort en de sierelementen worden geschilderd. Het idee is om in de open ruimte in de top van de poort een eigentijds kunstwerk aan te brengen.

Ten aanzien van het onderhoud kunnen we met de wijze van uitvoering akkoord gaan.

Aan de bepaling van de kleurstelling van het zandsteen, het metalen hek en de ijzeren sierelementen van de poort in de Spijkerboorsteeg ligt een mooi kleurhistorisch onderzoek type 3 ten grondslag. De restaurator concludeert dat de poort niet eerder dan in de 20^e eeuw beschilderd is geweest. Restanten van verflagen of een vergulding die dit kunnen bevestigen, zijn niet aangetroffen op het zandsteen of op de letters en cijfers. Echter uit het vergelijk met andere 17e - eeuwse poortjes in Deventer lijkt een onbeschilderde poort, waarbij alleen details zoals een opschrift of wapen was beschilderd of verguld, een vaker voorkomende uitmontering. Zandstenen monumenten werden bovendien vaak niet beschilderd vanwege de goede weersbestendigheid van de steen waardoor een verlaag niet nodig was.

Ondanks dat de poort eerder niet beschilderd was, wordt daar nu niet op teruggegrepen. Daar kan ik in mee gaan. Verwijdering van de huidige verflagen kan het natuursteen teveel beschadigen.

Wat betreft het schilderen van het zandsteen zijn in mei/ juni 2022 twee proeven opgezet in verschillende verfsystemen. Een proef met een minerale verf en de andere met een lijnolieverf. Afgesproken is toen om de proeven een jaar lang te laten zitten voordat er een definitieve keus gemaakt wordt. In juni 2023 is ter plekke het resultaat bekeken.

Ik adviseer de kleur van de minerale verf toe te passen op het zandsteen. De donkere kleur van de lijnolieverf is te groen. Daarnaast behelst de minerale verf een systeem dat op een mooie manier verouderd en ook iets kan betekenen voor het behoud van de steen (met name van de kapitelen van Baumberger, die overigens ook nog afgedekt gaan worden met lood).

Wel ben ik benieuwd of en zo ja hoe er licht en donker effecten bereikt gaan worden. Dit moet niet te opzichtig gebruikt gaan worden, dus wees terughoudend met ophogen door middel van kleur. Natuursteenspecialist Hendrik Tolboom zal regelmatig op het werk aanwezig zijn om te zien hoe een en ander uitpakt.

Bij de wijze van aanbrengen van de verf is van belang dat dit een dunne laag verf betreft, zodat door de verlaag heen de steen nog invloed heeft op het beeld.

Ten aanzien van de letters adviseer ik om deze te vergulden. Dat is beter dan ze te schilderen in een donkere kleur. Daarmee komt er ook een verband tussen de vergulde stralen in de bol op de afdekking van het poortje. Waar de grens van het vergulden precies moet liggen (alleen het voorvlak van de letters of ook nog de zijkant) moet ter plekke beoordeeld worden.

Van belang is nog dat er goed gekeken wordt naar de waterhuishouding op en rond het poortje. Ik heb gezien hoe in het verleden het vocht vanuit de muur en

afdekking van de muur in het poortje terecht kwam en daar flinke uitbloei heeft veroorzaakt. Het pleisteren van de achterzijde van de muur en het afdekken van de muur waarin de poort is opgenomen moet gaan zorgen dat vocht niet meer zo makkelijk in de zandstenen poort terecht komt. Ik denk dat het schilderen van de pleisterlaag die is aangebracht op de achterkant van de muur kan bijdragen aan minder vochttoetreding in de poort en ook dat de afdekking er echt voor moet gaan zorgen dat water van de muur wordt afgevoerd en niet langs de muur loopt. In het verleden heb ik geadviseerd om een afdekking van metaal te maken op de afdeklijst om daarmee te zorgen dat het water beter afgevoerd wordt. Daar is nu niet in voorzien.

Over het aanbrengen van een toevoeging aan de poort in het lege vierkante veld in het midden van de top adviseer ik dat de noodzaak daarvan beoordeeld moet worden nadat de poort is geschilderd.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,